

BULLETIN_{3~4}/98

UMĚLECKO HISTORICKÁ SPOLEČNOST V ČESKÝCH ZEMÍCH / CZECH ASSOCIATION OF ART HISTORIANS

Z obsahu / Contents:

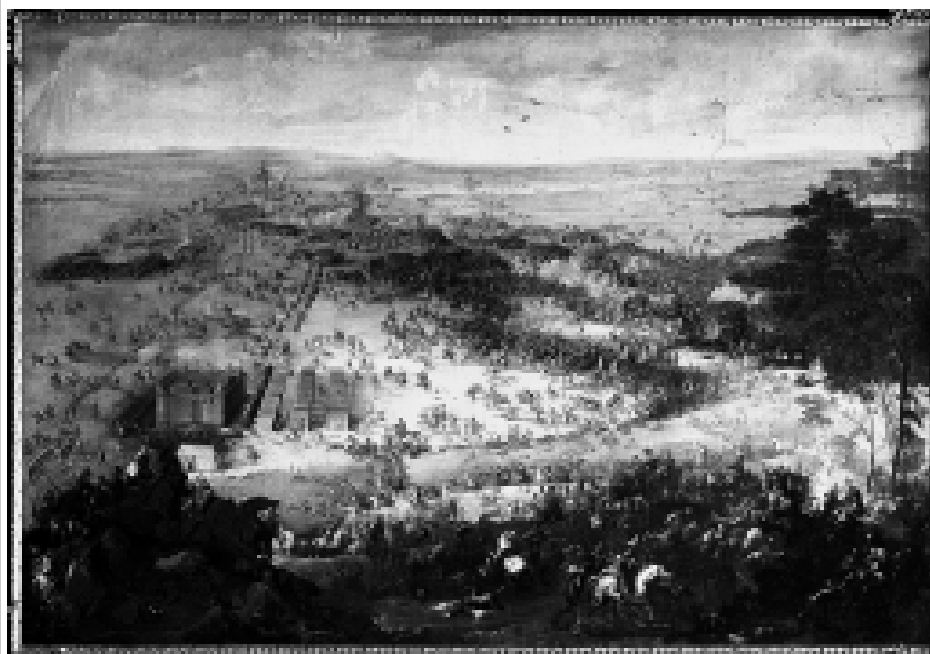
Konference~Přednášky / Conferences~Lectures
Školy~Granty / Universities~Grants
Muzea~Galerie / Museums~Galleries
Památková péče / Preservation of Monuments
Výstavy~expozice / Exhibitions
Personalia

Anděla Horová: Čeho se bojí dějiny umění?

Centrem metodologických úvah bývala téměř vždy univerzitní pracoviště, která zároveň nesla tíhu problematiky, jak dějinám umění a „psaní o umění“ vyučovat. Když tedy přišel Ústav pro dějiny umění při filozofické fakultě Univerzity Karlovy se záměrem uspořádat po řadě let pracovní setkání (konalo se 20. listopadu 1998 v malé aule Karolina) zasvěcené metodologickým otázkám, dalo se očekávat, že půjde o počin významný.

Dějiny umění směřovaly zhruba během posledních padesátí let k atomizaci, v lepším případě k pluralitě metod a byla zde pochopitelně i nutnost vyrovnávat se s vývojem příbuzných věd či filozofie. Nicméně pro dějiny umění zejména v našich souřadnicích byla vždy dobrým základem precizní badatelská empirie, bazírující na studiu pramenů a kritické slohové akribii. Vystala-li zde tedy potřeba reflektovat nějakým způsobem soudobé metody dějin umění, zdálo se, že se úvahy budou nejspíše vyrovnávat s postmodernismem a poststrukturalistickou dekonstrukcí. Ukázalo se však, že ve světovém měřítku je už tento proces víceméně ukončen a namísto „teorie horizontů“, klasifikace různých umělecko-historických jazyků, jak ji v úvodním příspěvku označil za desideratum Petr Wittlich, dochází spíše k radikální dekonstrukci samého pojetí „jazyka“ a ideologických „konstruktů“, tvořících v mnoha směrech pilíře tradičních dějin umění. Cítilivé reflexe řady příspěvků tak přinesly některá pozoruhodná zjištění. Především se naprosto překvapivě v první části setkání, zaměřené na počátky oboru, několikrát vynořil návrat k Friedrichu von Rumohrovi (Jiří Kroupa, Jiří Kropáček), jehož *Italianische Forschungen* (1827-31) byly svého času pokusem nastolit empirický pohled vedený především „názorným charakterem“ díla a znalostí pramenů, tedy „nejazykový“ přístupem, kdy umělecké dílo nic „neodrážá“, nepojmenovává, je samo součástí daného, nicméně jednotlivosti musí zároveň dávat nějaký komplexní smysl (jímž byl například osvícenský humanismus). Proto se také několikrát ozval požadavek revidovat historismus s nevy-

Valná Hromada UHS se koná v pátek 5. února 1999 od 10:00 do 12:00 v klášteře sv. Anežky České. Program: výroční zpráva, volba nového výboru, předání ceny Josefa Krásky, diskuse. Pro volební akt je třeba se prokázat platnou členskou legitimací (seznam kandidátů nového výboru srv. na poslední straně Bulletinu). Od 9:30 do 10:00 je možné dát si prodloužit platnost členské legitimace a uhradit členský příspěvek, který zůstává ve stejné výši.

P.Snayers: Bitva u Thionville-Malgrange, zámek v Náchodě

Miloš Stehlík: Památková péče, a co dál ...

Úvodem a k zdůvodnění následujících a v současné chvíli snad potřebných několika poznámek o památkové ochraně a péči připomínám dávnou existenci samostatného Památkového úřadu pro Moravu a Slezsko, který působil od roku 1920 jako pokračovatel vídeňské centrální komise v moravské a slezské oblasti. Odkaz zakladatele novodobé památkové péče Maxe Dvořáka, který zemřel na Moravě a nalezl místo svého posledního odpočinku v Hrušovanech nad Jevišovkou, je v této moravské instituci, byť prošlé tolika organizačními změnami, především pokud se pravomoci týká, rozvíjen, třiben, a činnosti pracovníků nadále krystalizuje ve snaze dobrat se kladných výsledků v památkovém dění. Zdá se tedy, že by vše mělo být v pořádku. Ptám se však: je tomu opravdu tak? Proč není - nejen na Moravě, ale i v Čechách - vždy dosaženo kladných výsledků? Proč občas dochází k míjenci vytčeného cíle? Proč se kupí plno otázníků hned na počátku památkových akcí, a proč pak ten údiv nad pochybeným konečným výsledkem?

Vazbou na životní prostředí, v němž žijeme, jsme vlastně vřazeni rovněž do světa památek. Protože umělecká díla v jakékoliv podobě a vzájemných souvislostech vznikla lidskou rukou, mají konečné trvání. Ohrožuje je nebezpečí zániku, a to vlastně již od počátku jejich existence. Proměňují se často v torzo, vzniklé ať vlivem času nebo zásahem člověka. Naše rozhodnutí, že zachováme památku, musí s sebou nutně přinést potřebu vyřešit její zapojení do současného života. Základní devizou je otázka, jak uchovat původnost uměleckého díla, ať už jde o městskou aglomeraci, architektonické solitéry, sochy, malbu atd. Tvůrčí hodnotu, kterou představují památky, nutno zachovat. Umělecké dílo totiž stojí a padá ztrátou své originality, autenticity, ale rovněž ztrátou zapojení do prostředí svého vzniku. Zmizením nebo popřením jednoho z těchto faktorů se dílo stává neúplným, tedy jakýmsi nechtěným torzem, anebo památka vůbec mizí. Jako umělecké dílo může působit do té doby, dokud je mu ponechána jeho památková podstata. Uvědomění si

tohoto postulátu znamená pochopit smysl památkové péče, protože pouhý, jakkoliv dobře míněný citový vztah k památce nevede k správnému postoji k její ochraně a k péči o ni.

Ocitáme se tu nicméně před prahem otázek, vyžadujících přijetí podmínek a předpokladů plně zodpovědného zdůvodnění památkářské metody a praxe. Záměrně říkám metody, nikoliv teorie. Památková péče je - jak již bylo dávnou konstatací - disciplína historická, a jako taková vyžaduje metodický řád v tomto smyslu. Je nepochybné, že jakékoliv podnikání památkové péče uskutečňované ve formě zásahu do organismu památky, je závislé na stavu jejího zachování. Stupeň rozsahu torza je pak do značné míry důtkem pro způsob opravy, konzervace nebo restaurace, které musí být realizovány bez hodnotových ztrát.

Je vůbec nutné přivádět malbu, sochu, architekturu - ať už jednotlivou nebo tvořící součást souboru - do podoby odpovídající původnosti? Je dostatečným důvodem k opravě pouze poznatek získaný z výsledku průzkumu? Už předem má být tomu, kdo určuje způsob postupu uvažované památkové akce zřejmé, k jakému výsledku by se mělo a mohlo dojít. Je přijatá metoda správná?

Památká, to znamená umělecké výtvarné dílo, které během času obvykle prošlo mnohými úpravami, se změnilo a nadále se mění. Uzpůsobovalo se za své existence soudobým požadavkům funkčním, estetickým a neposlední řadě i hospodářským. Provedení nezbytných průzkumů a výzkumů v širokém rozsahu vede k zjištění geneze výtvarného díla, nikoliv však vždy k zdůvodněnému oprávnění odstranit pozdější zásah nebo doplnit, či dokonce rekonstruovat památku. Devizou nutně je a musí zůstat zachování umělecké hodnoty díla, která se v šíři a hloubce svého působení neuzavřela hned ve stadiu svého zrodu, neboť mohla být - a někdy bývá - násobena v následující době narůstáním a přidáváním stejně nebo obdobně kvalitních tvůrčích činů. Dvacáté století slibně začalo požadavkem konzervace místo restaurace. Je to postulat Maxe Dvořáka, stále živý i po značném časovém odstupu.

Nepochopení tradic nesených duchovních hodnot, v našich zemích nadto v posledních desetiletích záměrně negovaných, způsobilo značné ztráty na dělném poli památkové péče. Tato kulturní oblast byla plná rozkolísanosti, tápání a někdy bezostyšného sebevědomí rozhodujících činitelů, které vedlo a vyústilo až do poloh, odkud všechno „snažení - nesnažení“ vyšlo: k usilování o jakousi slohovou čistotu, k purismu, a to často jako výsledku teoretizování na nejasném, přesto však tzv. vědeckém základě. K němu se občas přidružila značná dávka romantismu. Na rozdíl od romantismu vlastenecky motivovanému, který vyžadoval památkovou péči například v Polsku těsně po válce, u nás - a to většinou - vznikaly tyto tendence z planosti a hubenosti tvůrčích schopností. Pod pláštěm předstírané snahy o zachování hodnot docházelo vlastně k jejich porušování a často ke zničení. Touha po objevování a odkrývání minulého, senzacechtivost, zneužívání hodnot vzniklých tradic, jejich zpřetrhání a přesto zdánlivé ponechání, avšak v jakési vychudlé podobě: to byl a dodnes nezřídka je

výsledek dění v památkové péči a ochraně. Stále se doba ještě neoprostila od nesprávných myšlenek, nezabavila se nedobrych vztahů a zálibností.

Diskuse, a řekněme spory, má-li památková péče teorii nebo ji nemá, svědčí opět přinejmenším o nepoučelnosti. Ukazuje se totiž jasně, na jaké vedlejší koleji se všechno uvažování ocitlo. Jsme sice na křižovatce různých proudů myšlení, nepřeborná a nepřehledná zmeti „ismů“. Nesprávná orientace však není a nesmí být výmluvou, neřku-li omluvou chybných kroků.

Dotkneme se jednoho z častých jevů v památkové péči. Je to důraz na využití památek, který často vyzněl v jejich neprospěch a dokonce zneužití. Zachraňovalo se v mnoha případech kulturní bohatství, jak s oblibou tzv. strážci těchto hodnot říkali, v „památkové velmoci“, na onom území, kde se zároveň dalo ničení, a to často bezostyšně a s puncem státního souhlasu nebo doporučení. Není třeba připomínat, že kupříkladu městské památkové rezervace nevznikly v prvé řadě proto, aby byly zachovány hodnotné domy ve svých původních urbanistických celcích, ale aby byly pořízeny především finančně a výrobně celkem výhodně získatelné byty. Netřeba oživovat v paměti záměrné rozlišování světských a církevních památek, protože obě kategorie často stejně vzaly za své, když se k tomu naskytl příležitost. Připomeňme odsouzeníhodné zničení zámku v Odrách nebo kostela v Hustopečích u Brna, zůstávám-li při tom už klasickým výčtu jen na moravském území. Zmiňujeme se však pouze o negativních činech, způsobených a dirigovaných z oficiálních správních míst, která tak činila po desítky let se suverénností sobě vlastní. Nutno ale upozornit, že ztráty přicházely a přichází také jinak a odjinud: docela nenápadnými, každodenními cestami a způsoby, lidskou samolibostí, která dává často podnět k nesprávnému přístupu k památce, k jejímu nepochopení, a tím k chybnému zacházení s ní.

Dostáváme se ve svých poznámkách k případům, kdy nepatřičná a nevhodná direktivy vycházejí z rozhodnutí samotného památkového pracovníka, mylně se domnívajíc, že jeho počínání je správné. Tu je třeba toto přesvědčení, způsobující negativní výsledek, se vši důrazností korigovat. Přiznání se k chybě - pokud si svůj omyl uvědomí - je pro mnohé památkové pracovníky velmi těžké, protože se dotýká jejich stavovského sebevědomí. Nepřijetí, nebo dokonce odmítnutí pokorné úcty k již vytvořeným hodnotám komplikuje památkovou péči natolik, že odstranění chyb a nalezení správné cesty je v mnoha případech zcela nemožné. Svědčí o tom přinejmenším diskutabilní řešení především urbanistických otázek nebo úprav jednotlivých architektonických objektů i jejich souborů. Za mnohé uvedme jihlavský obchodní dům na tamním náměstí, v Brně nedávno provedenou dostavbu proluky na rohu ulic Kobližné a Kozí, novostavbu banky na Joštově třídě, nesmyslnou rekonstrukci Fuchsovy Zemanovy kavárny v pásu historické zeleně, nebo například zmatené urbanistické řešení Boskovic, Tišnova, Vyškova, Nového Města na Moravě a dalších měst a obcí.

Jak má být při památkových akcích postupováno, vyčteme z památky samé. Nedostatečnost nebo naopak přemíra zásahů je pak zřejmá. Kdo však posoudí, bylo-li kladného výsledku dosaženo? A tu je kámen úrazu. Má to být samozřejmě památkový pracovník sám. Ne

Anděla Horová: Čeho se bojí dějiny umění, pokr: ze str.1

hnutelným relativistickým vyústěním. Radikální poznámkou k tomuto požadavku přispěl Jan Royt, když zpochybnil kategorii „kontextu“.

Rovněž příspěvek Romana Prahla se vracel do jisté míry k „předvědeckému“ stadiu dějin umění, tentokrát na domácí půdě, kde sledoval především proces uznávání samé existence krásných umění (a „krásného ducha“, jemuž stojí zato se uměním zabývat jako určitým cenným samoučelem), to jest proces vývoje pojmu památky, uměleckého díla jako hodnoty, kterou je třeba zachovat a zkoumat (například proces zhodnocení památek středověku, do počátku 19. století považovaných za „gotické“, tj. barbarské). Nesamozřejmost některých pojmů, stále dominantních v jazyce, jímž se o umění píše a hovoří, zkoumal Petr Wittlich. Vyjádřil se zejména k pojmu „styl“ (který se mimo jiné podílel na ustavení dějin umění jako samostatného oboru) a „sila“ (pojem, jímž proudí do „reprezentace“ jako způsobu zpodobování či zobrazování historicko-sociální motivace, zároveň se jím vyjadřuje intenzita působení na diváka).

Rovněž návrat k počátkům, byť z jiného úhlu pohledu navrhl Luboš Konečný, když usiloval dobrat se historických determinant historikovy práce. „Ode - psát Tiziána“ (tak byl nazván jeho příspěvek) znamená dopustit se intelektuální dekonstrukce všeho, co bylo o tomto slavném umělci napsáno a vrátit se k dílu samému. L. Konečný navázal v tomto směru na postoje americké badatelky M. A. Holly, která se domnívá, že psaní o umění zrcadlí především způsob reprezentace, že umělecké dílo má vlastní subjektivitu, která nutí historika umění reagovat na ni zcela specifickým způsobem. Pozitivním dopadem takové dekonstrukce je tedy především rozpouštění tradovaných kliše.

Radikalizace soudobé metodologie se vůbec z větší části inspiruje soudobou americkou historiografií a reflexí (v tomto smyslu zde byla také několikrát oceněna nedávno publikovaná antologie z textů amerických historiků a teoretiků umění, připravená Ladislavem Kesnerem ml.). Nejvíce přiblížil americkou institucionalizovanou scénu referát Jána Bakoše, který se účastnil semináře v Rochestru, věnovaného vizuálním studiím, tedy vycházejícím z angloamerické tradice (*Dejepis umenia v čase dekoštrukcie očami Inštitútu pre vizuálne a kultúrne štúdia v Rochestri*). Dějiny umění jsou v tomto pojetí pouze jedním článkem výzkumů vizuality, a to s víceméně omezeným dosahem, zakládající se navíc na několika ideologických konstruktech. Bakoš seznámil plénum poměrně podrobně především s názorem Keitha Moxeyho, který zpochybnil nejen pojetí dějin umění jako humanistické disciplíny a strážce humanistických hodnot (Panofsky a následovníci), ale i uměleckou kvalitu, tichou dohodu o kvalitě, rozhodující o výběru „mistrovských děl“. Podle něj jsou dějiny umění stále latentně spojeny s Hegelovým odkazem: Hegel je přítomen v myšlence „ducha doby“ (*Zeitgeist*) i „ducha národa“ (*Volksgeist*), i v pojetí historika umění jako služebníka ideje univerzalizmu, humanismu a nacionalismu. Jinou rekonstrukci intelektuální geneze sociofilozofických konstrukcí typu M. Baxandalla navrhla již zmiňovaná M.

A. Holly. Ve warburgovské tradici definuje tento typ konstruktů jako „melancholickou alegorii“ generující z vnitřních rozporů dějin umění, daných faktem proměnlivosti dějin na jedné a stálé živosti uměleckého díla na druhé straně (skepticismus, Dürerovo „co je krásna, nevím“). Skepticismus by nicméně neměl ochromovat základní tázání (zde byl připomenut brněnský Václav Richter jako krajní noetický skeptik). Vyústěním této diskuse je ovšem likvidace umění, jak bylo dosud chápáno, neudržitelnost procesů „kanonizovaných“ děl či konstrukce dějinných údobí jako prezentace „vrcholů“, „vrcholových uměleckých výkonů“ apod. Zajímavě zapadl do tohoto kontextu i příspěvek Martiny Pachmanové o „gender studies“, která jako první položila otázku, „čeho se bojíte dějiny umění“. Rovněž proponovala „přeprání“ dějin, tentokrát z hlediska feminismu, revizujícího nepřítomnost žen v dějinách umění (což ovšem předpokládá širší kontext nové definice obou pohlaví; zde bylo vtipně slovní hříčkou připomenuto, že i vlastní „story“ je „his“ story, tedy „jeho dějiny“). V duchu „návratu na počátek“ koncipoval svůj referát i L. Kesner ml., pokoušející se znovu připomenout Štechovu maximu „vidění“, nesamozřejmost vizuálního rozpoznávání, čtení, vztahu detailu a celku, podílu „depozitáře obrazů“ v mozku (E. Gombrich) na vnímání uměleckého díla atd. (ve světle psychologických výzkumů vidění je zde ovšem vždy nebezpečí „objevování Ameriky“).

Nevelká diskuse jakoby reflektovala určité obavy nad tím, kam až se v dekonstruktivních úvahách dospělo. Podle Luboše Konečného se dějiny umění nadále bojí subjektivismu, ač by tomu mělo být spíše naopak. Ján Bakoš pak znovu připoměl „smrt smrti subjektu“ a volání po pluralismu označil za jinou formu ideologie, vedenou vždy nějakým „zájmem“. Zdá se tedy v úhrnu, že skutečně nelze vykročit ze subjektivity; patrně nezbývá než přijmout perspektivu „předpojatého“ subjektu se všemi důsledky pro koncept vidění i vědění, s nímž „psaní o (výtvarném) umění“ koneckonců stojí i padá.

Zprávy památkového úřadu v Brně

V roce 1996 vydal brněnský Památkový ústav (PÚ) pod názvem „Památková péče na jižní Moravě“ nulté číslo svého proponovaného, nepravidelně vycházejícího časopisu. Z odborných příspěvků a informativních statí, které přinesl zaujala především polemická úvaha doyena PÚ v Brně Miloše Stehlíka „Památková péče, a co dál ...“ (tu pro její závažnost přetiskuje v celém rozsahu), studie Rudolfa Chadrabý „Max Dvořák a metoda dějepisu umění“ a několik příspěvků odborných pracovníků PÚ, týkající se např. průzkumu barevných pigmentů nástěnné malby ve znojenské rotundě (Kateřina Dvořáková), ochrany památek v předměstích Brna (Věra Kovářů), nebo provedené restaurace kašny Parnas na Zelném trhu od Johanna Bernarda Fischera z Erlachu (Zdeněk Vácha, Vlastimil Sochor a Romana Smékalová).

Je třeba přivítat, že celý projekt neskončil - jak je u nás téměř již tradicí - hned na svém počátku, a že po nultém „zkušebním“ čísle následovalo v roce 1997 další, vyšlé se změněným a nutno říci že výstižnějším

však každý je v tomto povolání na svém místě. V povolání, jehož posláním je chránit památku v její pravdivosti, uchránit její výpověď o sobě samé, o jejím tvůrci, o jejím osudu, o smyslu a opodstatnění její existence. K tomu je totiž třeba kromě příslušného vzdělání i nepostradatelné a žádoucí speciální nadání - podobně jako kupříkladu pro hudební znalce je nutné mít hudební sluch. Tedy vlohu nezbytnou ke zjištění a ověření, zda zásah prováděný památkovou péčí souzní s uměleckým dílem. Kdo není nadán smyslem naléhavě potřebným pro poznání zmíněných neopakovatelných hodnot - protože kdo jiný nežli umělecké dílo samo sděluje pravdu o tvůrčím činu člověka v celém rozsahu a dosahu - ten nemá a ani si nemůže osobovat právo zasahovat do existence památky,

kteřá manifestuje zároveň i atmosféru doby, ve které vznikla. Předpokladem všech těchto devíz je ovšem v prvé řadě ujasněný a pevný vlastní vnitřní řád, pokora a úcta ke světu hodnot již vydobytých, avšak někdy skrytých a teprve znovu objevovaných. Jsou tyto potřebné jistoty, tyto požadovaná fakta vůbec známa také majitelům a uživatelům památkových fondů? A je památková péče - dosud postrádající dobrý památkový zákon zaručující výkonnou moc odborným orgánům - dostatečně připravena vést na této platformě a za situace, o níž lze již dnes říct, že je katastrofální, smysluplný dialog, jemuž se nelze vyhybat?

(Přetištěno se souhlasem autora z Památkové péče na jižní Moravě, Brno 1996)

Ladislav Daniel: Arcidiecézní muzeum v Olomouci jako součást Muzea umění Olomouc

Duchovní a kulturní kořeny olomoucké arcidiecéze sahají až k Velkomoravské říši. Od zřízení moravského biskupství v Olomouci jako druhého biskupství v českých zemích přes pozdější jedině zřízení dalšího arcibiskupství v českých zemích až do nové doby se s rozvojem církevního života na Moravě ruku v ruce rozvíjela stavební činnost a umělecká produkce, spojená s životem církevního společenství. Vzrůstající význam Olomouce jako centra církevní správy na Moravě měl za následek posílení významu olomouckých biskupů a později arcibiskupů, z nichž mnozí objednávali nová umělecká díla a shromažďovali umělecké sbírky z celé Evropy. Biskup Jindřich Zdík, pravděpodobný stavebník zčásti dochovaného románského biskupského paláce na olomouckém Přemyslovském hradě, biskup Stanislav Turzo, kardinál Dietrichštejn, velkorysý barokní sběratel a stavebník biskup Karel z Liechtensteinu-Castelcornu, neapolský místokrál biskup Wolfgang Hannibal kardinál Schrattenbach, arcibiskupové Colloredo, Fürstenberk, Kohn nebo Prečan, ti všichni a četní další přispěli k tomu, že do biskupských, arcibiskupských a kapitulních olomouckých sbírek v Olomouci a v Kroměříži dnes patří díla umělců jako Mino da Fiesole, Lucas Cranach, Alessandro Allori, Tizian, Sebastiano del Piombo, Jacopo, Francesco a Leandro Bassanové, Paolo Veronese, Annibale Carracci, Anthonis van Dyck, Bernardo Cavallino, Giovanni Battista Gaulli zv. Baciccio, Johann Heinrich Schönfeld, Franz Anton Maulbertsch nebo Karel Škréta.

Téměř ve všech evropských a v řadě mimoevropských států jsou standardní součástí kulturní sféry země specializovaná muzea, zaměřená na církevní umělecké památky. V České republice vzniká síť rádoových (Strahov, Vyšší Brod ad.) a diecézních muzeí (Litoměřice, Brno, Olomouc) teprve nyní, i když v Olomouci například existovala myšlenka vybudovat arcidiecézní muzeum již v druhé polovině 19. století za kardinála Fürstenberka. Po roce 1989 se začala jeho idea znovu rozvíjet mj. na základě nutnosti zabezpečit alespoň nejvýznamnější část fondů rozptýlených po rozsáhlém území diecéze. Dávné snahy založit ar-

cidiecézní muzeum završil arcibiskup olomoucký a metropoliita moravský Jan Graubner rozhodnutím vypsát na zřízení prvního arcidiecézního muzea v České republice výběrové řízení, v němž v roce 1997 zvítězilo Muzeum umění Olomouc a vzápětí bylo pověřeno jeho zřízením a vybudováním. Ministerstvo kultury záměr arcibiskupství podpořilo, rozhodlo se rozšířit statut Muzea umění o právo provozování Arcidiecézního muzea v Olomouci a vložit do jeho vybudování a provozu finanční prostředky. Do celého projektu tedy vstupuje společně stát a římskokatolická církev. Církev vkládá do činnosti muzea budovu a umělecké sbírky, stát zabezpečí rekonstrukci a vybudování sídla a poskytne odborné síly, profesionální zázemí a finanční prostředky na provoz muzea. Dne 30. dubna 1998 bylo podpisem smlouvy mezi Arcibiskupstvím olomouckým a Muzeem umění Olomouc právně a veřejně ustaveno Arcidiecézní muzeum v Olomouci, které má po svém vybudování navázat na kulturní kořeny olomoucké arcidiecéze v oblasti výtvarného umění, hudby, literatury a komorního divadla.

Místa zvolená za sídlo muzea mají mimořádný historický a symbolický význam. Národní kulturní památka Přemyslovský hrad v Olomouci má pro dějiny země jako sídlo úředních přemyslovských knížat a moravských biskupů význam srovnatelný pouze s Pražským hradem. Zatímco živý a rozrůstající se Hrad v Praze si až do dnešních dnů zachoval vyváženou rovnováhu mezi státně mocenskou, duchovní a kulturní složkou, na bývalém Přemyslovském hradě v Olomouci v průběhu staletí převládala zcela složka duchovní, která bude vybudováním muzea doplněna o rozměr kulturní, který se v minulosti tohoto místa rovněž často projevil. Pro účely muzea bude v rozptýlet 2000 až 2005 rekonstruován areál severní části bývalého Přemyslovského hradu v sousedství katedrály Sv. Václava, tj. především tzv. Přemyslovský palác, ve skutečnosti románský palác moravských biskupů, postavený pravděpodobně za biskupa Jindřicha Zdíka v první polovině 12. století, sousedící kapitulní děkanství, postavené na základech skutečného hradního přemyslovského paláce úředních knížat, přilehlý hospodářský dvůr, kaple

Sv. Jana Křtitele, kaple Sv. Barbory v bývalé věži Přemyslovského hradu a západní parkán hradu. Na podkladech nyní dokončeného stavebně historického průzkumu areálu a zaměření budov je v červenci 1998 vypisována architektonická soutěž na památkovou obnovu a revitalizaci komplexu olomouckého Přemyslovského hradu pro účely provozu Arcidiecézního muzea, zadaná s maximálními nároky na záchranu této národní kulturní památky. Do roku 2000 budou zpracovány podrobné projekční práce a proběhne soutěž na dodavatele stavební realizace. Pak by měla probíhat celá rekonstrukce památkově neobyčejně cenného celku, tvořeného souborem staveb v rozpětí od románského období s vrcholem ve 12. století, přes gotiku 14. století, pozdní gotiku 15. a 16. století, baroko 17. století a rokoko 18. století až po historizující doplňky 19. století. K úplnému pochopení historického stavebního vývoje areálu bude nutno do průběhu výstavby zařadit archeologický průzkum dosud nikdy neodkryté severozápadní části kapituluho děkanství. Akutním úkolem se také ukázala obnova na konci osmdesátých let přerušeno restaurování pozdně gotických fresek v křížové chodbě u katedrální baziliky Sv. Václava.

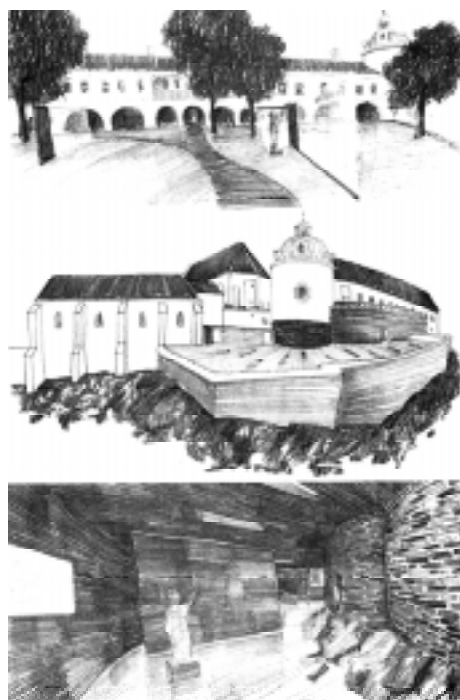
Do doby otevření definitivního sídla nového muzea na Přemyslovském hradě bude mezitím pro jeho činnost sloužit románský biskupský palác a prostory Muzea umění Olomouc a jeho hlavní aktivitu budou představovat shromažďování, evidence a uměleckohistorické zpracování sbírek. Zahnují především umělecké předměty z majetku Arcibiskupství olomouckého, nyní soustředěné v Arcibiskupském paláci v Olomouci a zčásti deponované a vystavené v Muzeu umění Olomouc, umělecké předměty z majetku Metropolitní kapituly u Sv. Václava v Olomouci a umělecké předměty z farností a klášterů olomoucké arcidiecéze, které se církev na návrh muzea rozhodne v něm umístit z důvodů bezpečnostních, konzervátorských a uměleckohistorických. Z hlediska uměleckých druhů budou sbírky muzea tvořit obrazy, sochy, kresby, grafické listy, iluminované rukopisy a vzácné tisky, fotografie, historické dokumenty a archeologické nálezy, architektonické články, šperky, liturgické a uměleckořemeslné předměty ze dřeva, z kovů včetně zlata a stříbra, ze skla, keramiky, textilu, drahokamů a polodrahokamů, slonoviny a dalších materiálů. Podle dosavadních poznatků bude celý soubor disponovat díly mimořádného významu.

Arcibiskupský palác v Olomouci poskytne vynikající sbírku obrazů, jejíž italská část je nyní vystavena v Muzeu umění Olomouc. Obrazová sbírka tvoří spolu se svou druhou částí, vystavenou trvale na Arcibiskupském zámku v Kroměříži, soubor s pozoruhodnými dějinami a s proveniencí sahající ke sbírce anglických králů, který je v České republice srovnatelný pouze s Obrazárnou Pražského hradu a se sbírkami Národní galerie v Praze. Dalším významným vkladem Arcibiskupského paláce bude sbírka uměleckého řemesla, zahrnující tzv. Prečanův poklad s četnými slonovinovými řezbami. Metropolitní kapitula u Sv. Václava propůjčí muzeu k vystavení předměty z tzv. dómského pokladu s řadou vzácných liturgických předmětů od gotiky po 19. století. Ve farnostech olomoucké arcidiecéze a v kláštorech této oblasti se dosud nacházejí četné gotické, renesanční a barokní

sochy, obrazy a liturgické předměty, které si pro svou vzácnost a zranitelnost zaslouží ochranu nového muzea a jeho konzervátorskou a restaurátorskou péči a které mohou poskytnout komplexní pohled na umělecké bohatství diecéze.

Součástí plně činnosti muzea od roku 2005 budou stále expozice s celoročním provozem, výstavy, přednášky, koncerty a komorní divadelní a literární představení v polyfunkčním koncertním sále na východě severního křídla hlavní budovy, lapidárium a sochařská zahrada v přilehlých exteriérech a virtuální a internetové muzeum. Při vystavení uměleckých památek bude koncepce expozic orientována na činnost jednotlivých mecenášů a sběratelů, kteří svým kulturním vkladem formovali hmotnou paměť umění a kultury celé arcidiecéze, kteří tak zároveň vytvořili bohaté podhoubí vizuální křesťanské tradice Střední Moravy a podpořili tak shromážděnými sbírkami kvalitu rozvoje domácího umění. Mnohostranný přínos centra duchovní kultury, jakým má muzeum být, kulturnímu a duchovnímu životu středoevropského regionu je založen na evropsky významných uměleckých sbírkách, kterými disponuje diecézní území a sama Olomouc. Optimální prezentace sbírek je však pouze základem kulturní radiace muzea, která chce dosahovat od působení uměleckého díla starého umění přes působení hudby, literatury, myšlení a divadla minulosti až k nejsoučasnějším projevům evropského i domácího výtvarného umění, hudby, divadla, literatury, filmu a myšlení.

Zakladatelé muzea, totiž Arcibiskupství olomoucké, Muzeum umění Olomouc a Ministerstvo kultury České republiky, založili muzeum v mnohostranně ověřeném a snahami předchozích generací potvrzeném přesvědčení, že instituce tohoto druhu je pro kulturní a duchovní život obyvatel našeho státu dosud nedostatečně rozpoznanou nezbytností. Existence Arcidiecézního muzea v Olomouci ve zvolené formě spolupráce mezi státem a církví je po půlstoletí nedůvěry novou formou vztahu státu a církve v kulturní oblasti. Vede k pokusu představit jeden z pilířů evropského duchovního života v jeho konkrétních formách tak, jak se vyvíjely a proměňovaly v průběhu celého tisíciletí na velké části Moravy. (6/98)

názvem „Zprávy památkového ústavu v Brně“. I v něm jsou publikovány představeny názory a zkušenosti, které vyplynuly z každodenní odborné práce PÚ v Brně a jeho pracovníků, např. ve vztahu k zdařilé obnově brněnského Kleinova paláce na nám. Svobody a k jeho historii (pojednání Mileny Flodrové: Dům u zlaté koule, bratři Kleinové a jejich palác v Brně a Bohumila Samka: Brněnský Kleinův palác a soudobá péče o památky), nebo v souvislosti s prováděnými restaurátorskými pracemi (Kateřina Dvořáková, František Sysel: Nástěnné malby v kostele sv. Kříže v Nebovicích; Jaroslav Klenovský: Péče o židovské památky Moravy a Slezska nebo obecněji zaměřené úvahy Zdeňka Váchy: Restaurátorská zpráva - její význam a poslání a Boženy Vichové: Památky chráněné a nechráněné / co lze podniknout při jejich běžné údržbě). Z restaurátorské praxe vychází také objevný příspěvek předního znalce barokního sochařství na Moravě Miloše Stehlíka, shrnující poznatky o tvorbě sochaře Antonína Rigy. Obsah bulletinu vhodně doplňují informace o zajímavé publikační a výstavní činnosti PÚ, mj. o zásadní publikaci Pavla Zatloukala „Brněnská okružní třída“ (Brno 1997), o seminářích, které ústav uspořádal v letech 1996 a 1997, a v neposlední řadě také vzpomínky na dva zemřelé pracovníky PÚ, ing. arch. Alenu Křenkovou a arch. Otů Máčela. -sla-

Redakce bulletinu Zprávy památkového ústavu v Brně se obrací na všechny zájemce o publikování v tomto časopise, aby se obraceli se svými příspěvky na publikační oddělení Památkového úřadu v Brně, Radnická 2 (PhDr. Eva Dvořáková, Bohdana Fabiánová; tel: 05 / 42 32 12 32, fax: 05 / 42 21 22 98).

Lubomír Slavíček: Holandské malířství zlatého věku „také“ v Moravské Třebové

Na konci června 1998 byla v rekonstruované části renesančního zámku v Moravské Třebové nejširší veřejnosti zpřístupněna dlouhodobá výstava holandského malířství 17. století a raného 18. století ze sbírek Národní galerie v Praze. Zásahu na jejím uskutečnění má rovnocenná spolupráce městského úřadu v Moravské Třebové, který poskytl nejen příkladně rekonstruované prostory zámku, velkoryse upravené pro galerijní využití, ale podílel se i na zajištění restaurace některých z vystavených obrazů a na vydání katalogu, a Sbírkou starého umění Národní galerie, která zapůjčila kvalitní soubor obrazů starých holandských mistrů a poskytla odborné „know how“. Koncepce výstavy a výběr exponátů jsou dílem dvou kurátorek Sbírkou, zkušené galerijní pracovníce a přední odbornice mj. i na problematiku nizozemského umění Hany Seifertové a nadějně historičky umění Anji K. Šeříkové. O jejich sympatické snaze přistoupit nově k představení holandského malířství 17. a počátku 18. století, které se u nás již tradičně těší značné pozornosti sběratelů i milovníků umění, vypovídá i zvolený název výstavy. Ve výstižném označení „Et in Hollandia ego ...“ lze, podobně jako v jeho vzoru, známé sentenci hovořící o vysněné Arkádii, objevit hned několik možných významových rovin. Jednu z nich autorky právem vztahují k tomu, proč se holandské obrazy tak často dostávaly do majetku českých sběratelů. Alespoň část z nich se nepochybně snažila jejich „zakoupením přinést kou-

sek holandské skutečnosti do svých galerií". Moravskotřebovskou expozici tvoří vpravdě reprezentativní soubor bezmála 50 obrazů, které na uvážlivě vybraných ukázkách dobře dokládají nejen mnohostrannost, ale zejména mimořádnou kvalitativní vyrovnanost umělecké produkce, která za svůj vznik vděčí příznivému kulturnímu i hospodářskému klimatu holandské společnosti 17. a počátku 18. století. Mezi vystavenými díly nacházíme obrazy s historickými i mytologickými tématy, portréty, krajiny, zátiší a žánry, které v hlavních centrech holandského umění, Amsterdamu, Haarlemu, Delftu i v Rotterdamu, vytvořili nejen renomovaní tvůrci, např. Salomon Bray, Adriaen van der Werff, Jan David-sz. de Heem, Pieter Claesz, Jan Bylert, Simon de Vlieger, Egbert van der Poel, ale také jejich méně známí kolegové. Návštěvníkovi se nadto vedle možnosti opětovně se setkat s mnoha již publikovanými, nicméně delší dobu nevystavenými výtvarnými díly, dostává jedinečné příležitosti seznámit se s řadou dosud méně známých prací pražské kolekce, z nichž některé stále odolávají jednoznačnému autorskému zařazení, stejně tak má v jiných případech opětovného setkání. Expozici, kterou v předpremiéře měli v květnu až červnu možnost spatřit zájemci ve výstavních prostorách Sbírkový starého umění ve Šternberském paláci, od prvního dne doprovází podrobný, bohatě vypravený katalog. V této souvislosti nelze opomenout, že jako poděkování za zásluhu o poznání a zpracování této podstatné části sbírkových fondů starého evropského umění Národní galerie ho jeho autorky věnovaly svému předchůdci, jednomu z průkopníků domácího bádání o holandské malbě zlatého věku Jaromíru Šípovi, který se na podzim dožívá neuvěřitelných osmdesátilet.

Nová expozice Muzea města Brna

Rok po zpřístupnění expozice „Od renesance po modernu. Výtvarné umění v Brně 1570 -1900“ vydalo Muzeum města Brna další počet o své kulminující aktivitě, která stále musí překonávat řadu obtíží a překážek. Stalo se tak zásluhou otevření dlouhodobé výstavy „O nové Brno. Brněnská architektura 1919-1939“, která s pomocí množství závažných exponátů, autentických plánů, dobových fotografií a dokumentace, vysvětlujících textů a komentářů, či modelů, dokládá a současně osvětluje a interpretuje mimořádné vzepětí moderní brněnské architektury v období 1. republiky. Tuto vůbec první stálou prezentaci architektury v českém muzeu (proponované expozice ve Veletřním paláci se totiž odborná a široká veřejnost do dnešního dne nedočkala), která představuje výsledek dlouholeté, systematické a náročné odborné práce specializovaného pracoviště brněnského městského muzea, autorsky připravila Lenka Krčálová-Kudělková za odborné spoluúčasti prof. Zdeňka Kudělky, našeho předního specialisty na dějiny staré i moderní architektury na Moravě. Lze si jen přát, aby se muzeu podařilo získat také potřebné finanční prostředky, nutné k vydání připravené publikace z pera obou jmenovaných odborníků, která by ještě více zhodnotila vystavený materiál i výsledky jeho odborného zpracování. sla

Zdeňka Bláhová: Seminář o památkách

Na podzim loňského roku se sešli památkáři v Olomouci na svém každoročním „putujícím“ semináři. Pořádala ho již tradičně agentura Kulturní dědictví za spolupráce Státního ústavu památkové péče, Památkového ústavu v Olomouci a katedry dějin umění filozofické fakulty Palackého univerzity v Olomouci. Jednání probíhalo v prostorách olomouckého Vlastivědného ústavu a proti zvyklostem minulých let jen v průběhu pouhých dvou dnů. Přednáškám byl vyhrazen první den a jeho program obsahoval sedm referátů, další den byl pak věnován exkurzím v terénu. Přednáškový blok širokého tématu semináře - současné problémy památkové péče - byl uveden problematikou státní politiky v oblasti památkové péče v blízké budoucnosti a bilancí proměn historického a současného pohledu na obnovu památek. J. Kaigl ve svém referátu Poznámky ke koncepci účinnější péče o památkový fond, komentoval některé kapitoly ministerstvem kultury zpracovaného a na jaře roku 1998 vládou schváleného dokumentu Koncepce účinnější péče o památkový fond v České republice do roku 2005, jehož realizace je podmíněna zvýšením rozpočtu o 1,5 miliardy Kč. J. Štulc v referátu K zákonitostem proměn filozofie a metod památkové péče, se na aktuálních příkladech památkové obnovy objektů (hrad Švihov, Valdštejnský palác v Praze, zámek v Litomyšli) i dějin oboru, zamýšlel nad generační proměnou názorů na obnovu památek. Architektuře byly věnovány další dva referáty. M. Pavlík se v příspěvku Současné problémy památkové ochrany historických staveb, zabýval předpoklady a prostředky zachování autenticity stavby (od pozornosti věnované materiálu a detailu až po obsah díla a kultivovanost architektů a etiku jejich konání, stabilitu prostředí či využití metod exaktních věd). V. Gírsa v příspěvku Konzervační pojetí v památkové praxi, referoval o aplikaci a výsledcích konzervačních metod při zachování historických omítek vybraných objektů (Lipnice, Bezděz, Frýdlant, Český Krumlov, Švihov, Zlatá Koruna, Chvalšiny). Pro prezentaci běžné terénní památkářské práce dostal v programu přednášek místo jen Památkový ústav v Olomouci, jehož pracovníci S. Jemelková, J. Štábová a J. Březina v příspěvku Současné problémy péče o památky v oblasti působnosti Památkového ústavu v Olomouci, referovali o některých rekonstrukčních pracích na památkových objektech svých okresů (sv. Jan Nepomucký u kláštera Hradisko, kostel ve Vyšehorkách na Šumpersku a zámeky v Hranicích a Přerově, hrad Helfštýn na Přerovsku). Poslední příspěvek semináře byl věnován jednomu z předpokladů budoucnosti oboru. M. Togner v příspěvku Vývojové tren-

dy péče o památky a vysokoškolská příprava památkáře, zmínil některé problémy památkové péče na pozadí historie oboru a referoval o obsahu výuky orientované k památkové péči na katedře dějin umění filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Diskuse k předneseným příspěvkům se odbyvala převážně a tradičně na úrovni všední práce terénního památkáře, který se dnes pohybuje ve velmi realistických problémech a v rozporuplném prostředí (tématy byly zámky v jihomoravském kraji, přetírání kamenné skulptury, podniky Mc Donalds v historických objektech aj.). Z prvního dne jednání vyplynuly pro zaslouženého posluchače pozoruhodné poznatky. Například potřeba vrátit se ke klasikům oboru a k jejich názorům modelovaným dobou a konfrontovat je se současností. Rozpaky terénní památkářské práce ilustrovaly detaily zmíněné v příspěvcích referujících. Například bylo-li snadné prosazovat před dvaceti lety památkářské postupy inspirované i dnes doporučovanou a během jednání zmíněnou příručkou Štormovou, v současnosti se to jeví téměř absurdním už jen vzhledem k tomu, že většina současné stavební technologie s památkovým přístupem z principiálních důvodů nemůže počítat. Na některých praktických příkladech uváděných referujícími terénními památkáři se naopak ukázalo, jak málo se někdy v praxi odlišuje mezi odborně podloženým a romantickým přístupem k obnově památek (Helfštýn). V průběhu druhého dne semináře pak dostalo olomoucké pracoviště Památkového ústavu v rámci odborných exkurzí příležitost předvést přímo v terénu výsledky obnovy objektů historického jádra MPR Olomouc a nedalekého kláštera Hradisko a velmi konkrétně prezentovat současnou problematiku své památkářské praxe. V rámci prohlídky historického jádra shlédli přítomní nedávno dokončenou zdiřlou rekonstrukci Vodních kasáren, jejichž využití pro drobnou komerční činnost souzní s původním charakterem objektu. Stejně hodnocení neplatí však pro další navštívený rekonstruovaný objekt Tereziánské zbrojnice, jehož obnova pro informační centrum Palackého univerzity ovlivnila původní vzhled a atmosféru historického objektu negativně. Obnova fasád a obnova původní hmoty střechy věže kláštera Hradisko se setkaly s památkářským ohlaselem, zatímco diskusi podnítily nedávno dokončené úpravy nádvoří kláštera. Olomoucké setkání památkářů bylo přínosné jak pro hosty, soudě nejen podle zájmu velkého počtu účastníků o prohlídku objektů města, tak i pro hostitele, olomoucké památkáře, kteří měli možnost rekapitulovat výsledky své práce na pozadí hodnocení svých oborových kolegů.

Jiří Kropáček: K 350. výročí vestfálského míru

Tricetiletou válku, zdlouhavá jednání o mír v Münsteru a Osnabrücku i výsledky, jež daly Evropě novou podobu, připomenula v letech 1998-99 řada akcí. Zahrnuly jak konference a osvětové pořady, tak i výstavy obecného nebo dílčího zaměření. Zvláštní význam měly v Nizozemí, kde připadaly, že rovněž skončila tzv. osmdesátiletá válka mezi španělskými Habsburky a Spojenými provinciemi, jež dosáhly uznání.

Koordinoval je „Nationaal Comité Vrede van Munster“. Zaznamenáváme dvě akce z hlediska dějin umění důležité. V haagském Mauritshuis proběhla (červenec - říjen 1998) výstava často citovaného nevelkého obrazu Ratifikace míru v Münsteru od Gerarda Ter Borch (Londýn, NG). Ústřední dílo doplňovaly miniatury účastníků, které autor zachytil, když v letech 1646-48 pobýval ve Vestfálsku. Nechyběly ani písemné doku-

menty, ani luxusní skříňka na spisy, již zástupci Španělska věnovali delegaci Spojených provincií při příležitosti přísahy.

Delftské Stedelijk museum zajistilo (březen - červen 1998) výstavu *Beelden van een strijd. Oorlog en Kunst voór de Vrede van Munster 1621 - 1648*, doprovázenou monumentálním katalogem (Michel P. van Maarseveen a kol.). Předvedla soubor obrazů a grafik, ukazující, jak se rozvíjely ikonografické typy spjaté s válečnými událostmi, zvláště bitevní výjevy, námořní bitvy, táborové scény, strážnice, mordování (např. Callot), dále mapy, veduty a plány měst, letáky a mezi drobnostmi také hrací karty. Další část zaostřila pozornost na podobizny. V této souvislosti možno připomenout, že v městském muzeu Het Prinsenhof je vystaven zdařilý portrét uprchlého českého krále Fridricha Falckého (Michiel Jansz van Mierevelt, kolem 1625).

Menšího rozsahu, leč obdobného ladění je výstava s citátem z roku 1636 v názvu, „...gantz verheeret!“ - *Magdeburg und der Dreissigjährige Krieg* (Magdeburg Kunstmuseum Kloster Unser Lieben Frauen, říjen 1998 - leden 1999; stejnojmenný katalog Matthias Puhle, Mathias Tullner a kol.). I když tematizovala tamní dramatické události, uváděla je důsledně ve středoevropském kontextu. Proto byly využity i vald-

štejské náměty. Také zde se uplatnily dva známé cykly J. Callota a pochopitelně práce V. Hollara. O třech zmíněných výstavách referoval autor těchto řádků při malém mezinárodním setkání historiků k tématu Švédové v Praze a vestfálský mír (za organizace Zdeňka Hojdy, Praha, 3. listopadu 1998). Na závěr upozornil, že v našich sbírkách je značný počet rytin a obrazů vízících se k válečným dějům v 17. století a zdůraznil význam někdejší výstavy Třicetiletá válka v obrazech holandských a flámských malířů z Národní galerie v Praze, kterou připravil i s pěkným katalogem Jaromír Šíp (Národní galerie a Muzeum hl. města Prahy, Loreta, 1966).

V červenci roku 1998 vyšla v nakladatelství Gallery publikace *Gloria et miseria*. Praha v době třicetileté války (též německá a anglická mutace), 279 stran, autorů Michala Šroňka a Jaroslavy Hausenblasové. V bohatě obrazově vybavené knize je představen široce koncipovaný obaz politických událostí, a hospodářského a kulturního vývoje hlavního města Českého království. Autoři se snažili poopravit dosud tradované hodnocení období let 1618-1648, které sice přineslo městu politický, sociální a do jisté míry i hospodářský rozvrat, ale na druhé straně kupodivu značný kulturní rozkvet spojený s nástupem barokního stylu.

1648 - Válka a mír v Evropě

Pod tímto titulem uspořádalo ve dnech 24.10.1998 - 17.1.1999 Vestfálské „Landesmuseum“ výstavu, která se konala jako 26. akce Evropské rady a proběhla na více místech: v hlavní muzejní budově v Münsteru a dále v budově muzea a bývalého dominikánského kostela v Osnabrücku. Doprovodné expozice se týkaly i dalších prostor města Münsteru - městského muzea a dále tzv. Mírového sálu v radnici. Suchý výčet míst však nic nenaznačuje o velikosti celé akce, kterou výše uvedená instituce připravovalo s neobyčejnou péčí zhruba čtyři roky. Výsledkem je nejen co do výstavního pojetí vzorná expozice, pro kterou byly uvolněny všechny prostory zmíněných muzeí, ale i zcela mimořádné rozsáhlé dokumenty, které mají šanci, že přetrvají dlouho potom, až samotné výstavy skončí. Vědecké zpracování tématu bylo rozvrženo do tří velkých svazků, které všechny redigovali Klaus Bussmann, ředitel Vestfálského muzea a Heinz Schilling, profesor na Humboldtově universitě v Berlíně. První svazek nese v podtitulu název „Politik, Religion, Recht und Gesellschaft“, má tak jako další dva rozměr 30 x 23 cm, 541 stran s řadou barevných a černobílých vyobrazení. Obsahuje celkem padesát historických státi, mezi nimi státi studie od Josefa Petráně a Zdeňka Hojdy. Samozřejmě součástí je doprovodný aparát: časová tabulka, bibliografie a rejstřík. Druhý svazek má lakonický podnázev *Kunst und Kultur* a celkem 735 stran; obsahuje celkem sedmdesát studií, mezi nimi opět i od českých autorů: Elišky

Fučíkové (která koordinovala výběr exponátů z našich sbírek pro výstavu), Jiřího Kroupy a Ivana Muchky. Také tento svazek má samostatnou bibliografii a rejstřík.

Pod názvem *Ausstellungskatalog* pak ve stejné řadě vyšel ještě třetí svazek, o rozsahu 497 stran, sledující rozdělení výstavy do celkem dvanácti oddílů a opět ukončený trojicí aparátů: časová tabulka - stručnější verze tabulky z prvního textového svazku, bibliografie a rejstřík. Ačkoli je to poněkud nezvyklé, dovoluje si autor této informace uvést i váhu uvedeného třísvazkového díla s tvrdou obálkou: 9,5 kg. Pro orientaci návštěvníka vyšel ještě stručný průvodce po výstavě a pro možnost určitého emocionálního zážitku těch, kteří se na výstavu nedostali, CD-ROM, jehož určité novum spočívá v poskytnutí ca 80 ústředních artefaktů ve velmi vysokém rozlišení, které umožňuje skutečně detailní prohlídku na obrazovce. Také CD-ROM má poměrně rozsáhlou bibliografii - celkem 272 titulů. Jeho autorem je odborný garant celé výstavy Hermann Amhold a jeho počítačové zpracování je dílem francouzského partnera: Musée du Louvre. U příležitosti výstavy vyšla samozřejmě ještě velká řada dalších titulů, zejména historické povahy, pro dějiny umění je možné zaznamenat alespoň knihu s úplnou fotografickou dokumentací portrétů osobností vestfálského míru: Heinz Duchhardt, Gerd Dethlefs, Herrmann Queckenstedt. „zu einem stets währenden Gedächtnis“. *Die Friedenssäle in Münster und Osnabrück und ihre Gesandtenporträts*, Bramsche 1998, 333 stran. im

Ivan Muchka: Informační technologie v r. 1998

Pokud čtenářům Bulletinu začíná připadat tato rubrika poněkud monotónní svým zaměřením na otázky internetu, pak to není vinou redakce, ale vinou vývoje, který jím byl v současné době zcela opanován. Prvním neklamným znamením tohoto vývoje může být už sám fakt, že jazyk nyní dovoluje používat jak velké „I“ ve smyslu, že jde o jednu konkrétní síť z mnoha desítek dalších existujících počítačových sítí, tak i malé „i“ jako

používáme malé písmeno ve slově rozhlas či televize. „Webovsky“ systém vyhledávání informací totiž přes noc nebo přes několik nocí vytlačil do značné míry takové systémy jako byl „ftp“, „telnet“, „gopher“ a mnohé další. Web nabízí např. služby elektronické pošty v podobě, která se blíží konečným možnostem většiny lidí, co týče jejich schopnosti svou korespondenci zajímavě graficky upravit (barva, řezy a styly písem, doplnění fo-

Nový katalog arcibiskupské obrazárny v Kroměříži

V září 1998 byl vydán obsáhlé vědecké zpracování jedné z nejvýznamnějších historických sbírek obrazů na našem území, arcibiskupské obrazárny na zámku v Kroměříži. Po katalogu autorů Antonína Breitenbachera a Eugena Dostála, který vyšel v roce 1930, je to teprve druhý katalog této sbírky, který postihuje všechny obrazy vystavené ve speciální expozici, v historických prostorách zámku a také v jeho depozitářích. Jedenáct předních specialistů (Marie Mžýková, Olga Pujmanová, Jarmila Vacková, Ladislav Daniel, Ivo Hlobil, Antonín Jirka, Lubomír Konečný, Jiří Kroupa, Lubor Machytka a Lubomír Slaviček) se za redakce Milana Tognera podjalo náročného úkolu katalogizace celkem 536 obrazů italských, nizozemských a středoevropských malířů 15.-20. století, počínaje mistrovskými díly z rodu Tizianovy kompozice *Apollo a Marsyas* a *Van Dyckova dvojportréty anglického krále Karla I.* a jeho manželky přes díla menších autorů až po četné dobové kopie a portrétní galerii olomouckých biskupů a arcibiskupů. Katalog doprovází kvalitní barevné a černobílé reprodukce všech obrazů, obsáhlý seznam dosavadní literatury, ikonografický rejstřík, přehled atribučních posunů a konkordační tabulky hlavních dosavadních katalogů z roku 1930, 1978 (Ivo Krsek, Antonín Jirka, Lubomír Slaviček, Státní zámek Kroměříž. Katalog obrazárny) a 1998.

Publikace „Kroměřížská obrazárna. katalog sbírky obrazů arcibiskupského zámku v Kroměříži“ (520 stran, 536 vyobrazení; náklad 2000, ISBN 80-238-2362-0) se v současné době prodává pouze v Kroměříži a zájemci si ho mohou objednat na následující adrese: Arcibiskupský zámek a zahrady v Kroměříži, Sněmovní nám. 1, 761 01 Kroměříž; fax: 0634/22218. V nejbližší době by měla vyjít též německá a anglická mutace katalogu.

Personalia

Národní galerie v Praze

Na podzim minulého roku došlo ke dvěma výrazným personálním změnám v Národní galerii v Praze. Po rezignaci mgr. Martina Zlatohlávka na funkci generálního ředitele NG v Praze byla touto funkcí pověřena dr. Dagmar Šefčíková, která do té doby působila v odboru muzeí a galerií Ministerstva kultury ČR. Ve stejné době došlo ke změně i ve Sbírci moderního a současného umění NG v Praze, kde po odchodu dr. Jaroslava Anděla z místa ředitele sbírky nebylo obsazeno místo odborného náměstka. Krátce před svou rezignací jmenoval ředitel Zlatohlávek do této funkce dr. Martinu Pachmannovou, která v posledních letech přednáší na Vysoké škole uměleckopřmyslové a je známá i svou publikační činností a jako kurátorka výstavního programu zejm. synagogy na Palmovce. Dr. Pachmannová je odborným náměstkem ing. Gregora pověřeného na jaře loňského roku dočasným vedením SMSU NG. Funkce generálního ředitele NG i ředitele SMSU NG jsou časově limitovány.

V prosinci 1998 se po dvouleté pauze vrátila do Sbírk moderního a současného umění v Praze Magdalena Juříková. Tak jako před svým odchodem se i nyní

zabývá především problematikou sochařství. mkj

Galerie hlavního města Prahy

GHMP oslavila v prosinci 35. výročí od svého založení. Při této příležitosti došlo k některým personálním změnám v odborném oddělení. Vedoucím odborného oddělení GHMP se stala Olga Malá, dosud zastávající místo kurátora sochařské sbírky. Vít Havránek, bývalý kurátor sochařské sbírky SMSU NG, se v prosinci 1998 stal vedoucím sbírky malby GHMP. Dr. Václav Erben, dlouholetý pracovník sochařské sbírky NG, který působí od ledna 1998 v GHMP, se stal vedoucím nově zřízeného lektorského oddělení GHMP. V roce 1997 založila GHMP rovněž sbírku fotografie jejím vedoucím se stal dr. Karel Šrp který rovněž spravuje sbírku kresby. Ve sbírce plastiky (M. Halířová) a grafiky (H. Larvová) nedošlo ke změnám. mkj

Knihy

V prosinci 1998 se objevila na trhu dlouho očekávaná objemná a náročně vybavená monografie Zdeňka Pešánka, jejímž hlavním autorem, stejně jako autorem výstavy, která před dvěma lety proběhla v SMSU NG ve Veletřním paláci, je dr. Jiří Zemánek. Publikace vychází ve spolupráci s Gema Art, nakladatelstvím Galerie Gema. Prozatím je k dispozici v prodejně knih ve veletřním paláci v Praze, později bude v distribuci. mkj

Zakladatelské mýty a mýty „počátků“ ve světle kritiky pramenů (Historická Olomouc XII)

Pod tímto názvem se konalo v Muzeu umění v Olomouci dvoudenní mezinárodní sympozium za účasti vědeckých pracovníků z Polska a Slovenska. Pořadatelem byla Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Ústav dějin umění AV ČR v Praze, Památkový ústav v Olomouci a Muzeum umění v Olomouci. Během dvou dní (6. - 7. 10) byly zde předneseny referáty archeologů, historiků a historiků umění na nejružnější náměty se sjednocujícím motivem zakladatelských mýtů. První den byl věnován vypovídacím možnostem archeologických pramenů o počátcích slovan-ského osídlení (Gabriel Fusek z AÚ SAV Nitra), dále kolonizaci, archeologii a místním názvům (R. Chadra- ba), toponymickým názvům typu Hradisko a Zámek na Piešťansku (Darina Bialeková z AÚ SAV Nitra), a o římských a řeckých modelech mýtů počátků měst (Jana Bouzek, FFUK Praha). Polský host z Wroclavské univerzity Jan Wrabec se věnoval zdrojům mýtu založení Lehnického pole v interpretaci Kosmase Damiana Asama. Dostalo se i na „exotičtější“ náměty jako např. v slovenském příspěvku Milana Kováče z Bratislavy o Založení mexického Tenochtitlánu - mýtu a skutečnost a na něj navazující referát Pavla Štěpánka Ficipuclí aneb jak nadával Ludwig van Beethoven. Druhý den se soustředil na středověkou tematiku, zvláště kláštery a znojemskou rotundu a na některé lokality v Olomouci. (pš)

Sorosovo centrum současného umění

sídlí od 1. října 1998 na nové adrese:
Jelení 9, 110 00 Praha 1 - Hradčany
Tel.: 2051 4026, 2051 4030

tografiemi a pod). Jinou neklamnou známkou vítězného tažení webu je fakt, že jeho pomocí je nám dnes nabízena možnost automatického stahování určitých informací včetně „upgrade“ různých programů, které máme již v počítači nainstalovány. Další sférou, která využívá jednotné prostředí webovského jazyk, je tzv. intranet, neboli metoda internetu přeneseného „dovnitř“ do lokální sítě, která však může být někdy i značně rozlehlá, pokud jsou do ní např. zapojena detašovaná pracoviště. Při setkání s internetem každý uživatel okamžitě zjistí nejméně dvě věci, o kterých budeme dále hovořit:

a/ pro nalezení nějaké informace je třeba uvést tzv. webovou adresu, odborně „URL“ místa, kam se chceme připojit,
b/ tuto adresu není nutné si pamatovat a pokaždé ji znovu vypisovat, ale je možné si v prohlížečím programu vytvořit tzv. záložku. Pro přesnost - slovo záložka (bookmark) používá program Netscape Navigator, zatímco v programu Microsoft Explorer najdeme výraz „oblíbené“ (miněno adresy).
Těchto adres již dnes existuje obrovské množství a také obor dějin umění již pracuje s mnoha webovskými místy (web sites), které by bylo vhodné znát a mít k dispozici. „Stylové“ by bylo tyto adresy neopisovat, ale naopak je stáhnout z nějaké webové stránky a přímo vložit k ostatním záložkám našeho prohlížeče. Dokud však nebude náš Bulletin hostem na nějakém serveru, pak je tu méně elegantní možnost napsat do redakce e-mail, na který vám adresy zašleme, nebo, což je ještě méně elegantní, přinést si do redakce disketu a adresy si okopírovat. Doporučuji však od počátku dodržovat určité metodické zásady, k nimž patří, že adresy bychom měli i v záložkách zakládat do složek podle určitých kritérií, např. podle typů institucí - muzea, školy, knihovny, organizace, asociace a pod. Jinak se nám může stát, že nabídka záložek se již po několika týdnech stane zcela nepřehlednou. Hledání začneme v domácím prostředí:

„www.seznam.cz“. Pro universální mondiální prostředí ovšem fungují prohlédavače podstatně větší a výkonnější. Jedním z prvních byla AltaVista firmy Digital. V dnešní době ji zřejmě překonává Metacrawler, který pro své vyhledávání subsumuje i následující roboty: altavista.digital.com *, excite.com *, Infoseek.com *, lycos.com *, webcrawler.com *, yahoo.com. Existují i další servery: hotbot.com, mckiley.com. K názvům je připojena koncovka „.com“, která signalizuje, že jde o „komerční“ aktivitu na internetu na rozdíl od univerzitní- „.edu“ nebo od vládní: „.gov“ popř. od institucionální: „.org“.

MacOS

Fy. Apple v r. 1998 distribuovala systém MacOS 8.5.1. Na rozdíl od Microsoftu provádí zřejmě Apple vylepšení (upgrade) svého operačního systému častěji, což lze hodnotit dvěma způsoby. Pozitivně, protože reaguje pružněji například na bouřlivý vývoj v oblasti multimedií na internetu a negativně, že uživatel stráví víc času aktualizováním systému svého počítače. Odborníka jistě může zajímat, jak Apple konečně také vyřeší otázku multitaskingu, kde ho svého času Windows předběhly. Obyčejný uživatel je ale spíš povděčný za to, že se i v nové verzi systému rychle vyzná a dokáže se s ní „vyrovnat“ bez větších časových prodlev. Z tohoto hlediska představuje Apple pozoruhodnou konti-

nuitu, protože systém se na pohled prakticky neliší od verze šest, která byla v provozu před deseti lety a pokud spustí svůj oblíbený textový editor z té doby, který vyžaduje jen cca 500 kB operační paměti, pak vlastně žádné změny nevidí. Pokud se ale podívá na informace o potřebě paměti, pak rozhodně ztrne. Před deseti lety bylo možné systém provozovat i bez harddisku, na disketě, která jak víme, je limitována zhruba 1,3 MB paměti. Dnešní systém 8.5.1 nemá desetkrát, ale skoro dvacetkrát větší požadavky - běží na zhruba 25 MB. Nelze to ostatně říci ani přibližně, protože všechno záleží na tom, kolik tzv. doplňků (extensions) je spuštěno, respektive vypnuto. Např. na notebooku Apple PB 3400 běží systém 8.0 jen s ca 10 MB paměti, jakmile však začneme využívat nových vlastností systému, tak je skutečně nutné mít v záloze další megabajty. Proto také se v roce 1998 více méně běžně prodávaly počítače Apple (stolní i přenosné) s RAM rozsahu 80-160 MB. Stejně je to i s uložením souborů, které systém tvoří, protože jich je hodně přes dva tisíce a tak zabírají ca 170 MB na našem harddisku. Tomu je to ovšem celkem jedno, protože jeho celková kapacita kolísá někde mezi 2-8 GB (včetně harddisků pro notebooky). Mě samotného spíše děsí oněch dva tisíce souborů, které v případě, že jsou dobře seřazené a kooperují spolu, pak počítač funguje. Vyhledávání problémů je vysoce specializovaná činnost a dobře, že ji za nás opět provede raději počítač sám, např. podprogramem Conflict catcher.

Co je tedy zejména nového v možnostech počítače se systémem 8.5? Tak např. „media integration“: verze QuickTime 3 VR (virtual reality), která umí promítat rotující objekty (např. otáčející se sochy nebo vázy), natáčet panoramu 360° a další. Jiný doplněk, QuickDraw 3D, umí zobrazovat a pracovat s trojdimenzionálními objekty. Počítač se také snaží více než dosud spustit i soubory, které byly vytvořeny v programech, které na počítači nemáme (File Exchange) a dekodovat text z patnácti jazykových oblastí (Arabic, Central Europe, Chinese, Cyrillic, Greek, Hebrew, Indic, Thai, Turkish, Unicode, Western Language Encodings). Systém se také naučil rozpoznávat text a podat jej jako mluvené slovo (text to speech).

Co se týče síťového propojení, pak se jím myslí zhruba tři možnosti - bezdrátový port (Infrared), faxmodemové přes telefon (PPP) a ethernetová síť, která představuje nejrychlejší lokální propojení mezi počítači (nyní až 1000 megabitů) a hlavně je možné ji případně připojit na nějaký internetový server. Novinkou je, že v některých programech stačí pro odeslání zprávy vybrat jméno, a pokud jsme k němu v databázi připsali číslo faxu nebo email, počítač zařídí ostatní.

Doufejme, že mě za předcházející řádky fy. Apple nezažaluje s tím, že jsem zamlčel stovky jiných významných parametrů, kterými se její software vyznačuje. Postačí snad, když prohlásím, že máme svobodu slova a hlavně myšlení. Problém, který totiž za nás žádná počítačová firma nevyřeší, je v tom, že rozhodnutí jak budeme počítač používat, spočívá plně na nás. Jestliže ony dveře k tajům operačních systémů počítačů, které jsem se vám pokusil škvírou pootevřít, přibouchnete (jak to ostatně dle mého soudu dělá většina lidstva), tak je to vaše svaté právo. Dříve nebo později však zjistíte (například až ponese te počítač do opravy, nebo ještě spíše z opravy), že znalosti z tohoto oboru se snad ani nedají zaplatit penězi.

Kandidátní listina

(Volby do výboru UHS na období 1999-2001)

PhDr. Zdena Bláhová, *1951 Praha, FFUP Olomouc 1969-1974 (historie - výtvarná výchova), FA ČVUT Praha 1976-1979 (postgraduál, dějiny architektury) - Památkový ústav v Olomouci

PhDr. Šárka Brůhová, *1962 Vsetín, FFUK Praha 1980-1984 (dějiny umění) - NG Praha

PhDr. Martin Herda, *1952 Benešov, FFUK Praha, 1978-1983 (dějiny umění a estetika) - Správa Pražského hradu

PhDr. Anděla Horová, *1944 Praha, FFUP Olomouc, 1963-1968 (výtvarná teorie a výchova-bohemistika) - Ústav dějin umění AV ČR

PhDr. Olga Kotková, *1967 Praha, FFUK Praha, 1985-1989 (dějiny umění a estetika) - NG Praha

RNDr. et Mgr. Milan Kreuzzieger, *1962 Šternberk, PŘFUJEP Brno, 1981-1987, FFUK Praha, 1989-1994 (dějiny umění) - NG Praha

PhDr. Olga Malá, *1957 Praha, FFUK Praha, 1976-1982 (dějiny umění) - GHMP, ved. odborného oddělení

PhDr. Dana Mikulejská, *1957 Praha, FFUK Praha, 1980-1984 (dějiny umění) - GHMP

Mgr. Roman Musil, *1964 Přílepy (okr. Kroměříž), FFUK Praha, 1985-1989 (dějiny umění a estetika) - Ministerstvo kultury ČR, odbor výtvarného umění

PhDr. Alena Potůčková, *1953 Roudnice n. L., FFUJEP Brno, 1972-1977 (dějiny umění) - České muzeum výtvarných umění, Praha

PhDr. Jana Potužáková, *1942 Starý Plzenec, Ped. institut Karlovy Vary, 1961-1965 (český jazyk, dějepis - výtvarná výchova), FFUK Praha, 1969-1978 (dějiny umění a estetika) - Západočeská galerie Plzeň, ředitelka

PhDr. Marie Schenková, CSc., *1938 Opava, FFUJEP Brno, 1963-1968 (dějiny umění) - Slezské zemské muzeum, Opava

Doc. PhDr. Lubomír Slaviček, *1949 Brno, FFUJEP Brno, 1967-1972 (dějiny umění) - Seminář dějin umění FFMU v Brně, od 1995 předseda UHS

PhDr. Lubomír Sršeň, *1949 Vejprty, FFUK Praha, 1968-1973 (dějiny umění) - Národní muzeum, Praha

Dagmar Stará, prom. hist., *1928 Praha, FFUK Praha, 1948-1952 (dějiny umění, klasická archeologie)

Mgr. Filip Suchomel, *1966 Praha, FFUK Praha, 1985-1991 (orientalistika - japanologie), 1989-1997 (dějiny umění) - NG Praha, Sběrka asijského umění

PhDr. Anežka Šimková, *1946 Chuchelná, FFUP Olomouc, 1963-1968 (historie - bohemistika), FFUK Praha, 1973-1975 (užitě umění - muzeologie) - Muzeum umění, Olomouc, vedoucí oddělení

PhDr. Alica Štefančíková, *1957 Trebišov, Slovensko, FFUJEP Brno, 1977-1981 (dějiny umění) - Galerie Benedikta Rejta, Louny, ředitelka

Mgr. Libor Štůrc, *1960 Znojmo, FFMU Brno, 1990-1996 (dějiny umění) - Jihomoravské muzeum, Znojmo

*Úřední hodiny sekretariátu UHS
Praha 1, Husova 4, místnost č. 119
(dr. A. Horová), pondělí 13-17*

CIHA 2000

Comité International d'Histoire de l'Art: XXXth Congress: London 2000

The key themes of CIHA London 2000 will be Internationalism, Conviviality and Debate
The Search for Academic Section Convenors and Deputy Convenors (Présidents and Vice-Présidents)

A world-wide search has commenced which will result in the appointment of colleagues to take on the duties and responsibilities of Academic Section Convenors and Deputy Convenors at the London Congress in September 2000. The theme of the Congress is „Time“ and the British CIHA Committee has asked that proposals for academic sections be prepared in the following areas, and for poster sections:

Area One: Art-Historical Method and Historiography

Sections on *Wrong Times: that is, the theme of anachronism in art-historical method; on *Art-historical Time: that is, notions of classification and periodisation in world art history; *Origins and Revivals: will be about styles and periods, starting-points and recurrence; *Art History In Our Time: will be an opportunity to undertake a comparative review of the discipline, world-wide on the occasion of the Christian millennium.

Area Two: Iconography

Sections on *Representations of Time: that is, personification and other iconographical categories of Time; on *Night and Day Time: that is, light and time in world art; *Times of Life: will be about the rites of passing time in human existence; on *Art and Special Occasions: that is, functional aspects of world art; *Good and Dangerous Times: will consider the representation of millennial and apocalyptic times.

Area Three: Form, Theory and Creativity

Sections on *Improvisation and Creative Time: that is, the processes of artistic creativity; *Narrative/Reading: will be on the passage of Time in visual representation; on *Time and Sculpture; *Notions of Time.

Area Four: Material Histories

Sections on *Passing Time: that is the condition and restoration of works of art; on *Reconstructions: that is, attempts to offset the effects of passing time.

Area Five: The New Moving Media

Sections on *Speed and Pace: will be a section on slow, still and moving images, on images and viewers that move past viewers and images and on memories; on *Representation and Moving Media: Film, Video and Digital Imagery.

Area Six: Open to Suggestion

Suggestions for other academic sections would be

STIPENDIUM DR. ALFREDA BADERA pro výzkum malířství 17. století na rok 1999

Dr. Alfred Bader, americký chemik, podnikatel, sběratel a mecenáš vypisuje pátý ročník svého stipendia na podporu výzkumu evropského malířství 17. století. Stipendium je určeno pro mladé badatele z České republiky a je poskytováno prostřednictvím Foundation for a Civil Society New York.

Vzhledem k pozitivní proměně, k níž v posledních letech došlo v možnostech studia dějin umění v České republice, vrátil se Dr. A. Bader ke své původní koncepci stipendia pro doktorandy, již nebylo možné v podmínkách počátku 90. let uskutečnit.

Nové podmínky pro udělení stipendia na rok 1999 jsou následující:

- ⇒ Stipendium je určeno pro jednoho badatele na pokrytí všech nákladů pobytu v zahraničí po dobu 6 měsíců a činí USD 15.000.-.
- ⇒ Žadatelka je absolventem vysokoškolského studia oboru dějiny umění, připravuje doktorskou práci a je mladší než 35 let.
- ⇒ Žadatelka předloží přihlášku na připojeném formuláři, doporučující dopisy a návrh projektu na využití stipendia pro přípravu doktorské práce, jež se bude zabývat umělcem, skupinou nebo lokální školou malířství 17. století v českých zemích i mimo ně.
- ⇒ Jako výsledek studijní cesty bude předložena do jednoho měsíce po návratu podrobná zpráva o jejích výsledcích a po obhájení doktorské disertační práce bude jeden její výstisk předán spolu s anglickým resumé Dr. A. Baderovi.

Žadatelé budou posuzováni podle kvality předloženého projektu a výsledků své dosavadní činnosti. Vyběr žadatelů provede tříčlenná komise pod vedením dr. M. Bartlové a ve spolupráci s výborem Uměleckohistorické společnosti.

Přihlášku s požadovanými doklady zašlete poštou tak, aby byla doručena nejpozději do 31. března 1999 na adresu

Dr. Milena Bartlová, 8. listopadu 58, 169 00 Praha 6.

Žadatelé budou o výsledku vyzkoušeni do 15. dubna 1999, svou cestu musí nastoupit nejpozději do 30. listopadu 1999.

most welcome.

Nigel Llewellyn, Honorary Director, CIHA London 2000, School of European Studies, University of Sussex

Falmer, Brighton, BN1 9QN UK

Telephone: 01273 678865 - Facsimile: 01273 623246

- E-mail: n.g.llewellyn@sussex.ac.uk

Staženo z internetové adresy: <http://www.zikg.lrz-muenchen.de/VDK/CIHA.htm>

BULLETIN 3~4/98

Ročník 9 / Volume 9

Vydává / Published by: Výbor Uměleckohistorické společnosti v Českých zemích (UHS) / Czech Association of Art Historians (CAAH)

Vychází čtvrtletně / Published four times a year,

Uzávěrky / Deadlines: 31.3, 30.6, 30.9, 31.12.

Redakce / Editors: D. Barčová, L. Konečný, I. Muchka, M. Večeřáková

Zahraniční korespondent / Foreign Editor: M. Simons

Grafická úprava / Layout: I. Muchka

Adresa redakce / Editors Address:

D. Barčová, ÚDU AV ČR, Husova 4, 110 00 Praha 1

Tel. 2422 8547 Fax: 2422 9436

E-mail: arthist@site.cas.cz

(písemné materiály zasílejte pokud možno na disketách 3,5", oper. systémy DOS, Windows, Apple / manuscripts should be written on floppies 3,5", system DOS, Windows or Apple, reprodukce z digit. kopírek nebo digit. záznamy/reproductions from digital copiers or scanned images)

ISSN 0862-612

© 1998 Uměleckohistorická společnost v českých zemích